

**Česká školní inspekce
Liberecký inspektorát
Masarykova 801/28, 460 01 Liberec**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIL-951/23-L
Sp. zn. ČŠIL-S-185/23 L

Název	Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace
Sídlo	Nad Školami 480, 513 01 Semily
E-mail	reditel@dd-semily.cz
IČO	00 855 006
Identifikátor	600 029 808
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Viera Hlaváčová
Zřizovatel	Liberecký kraj
Místo inspekční činnosti	Nad Školami 480, Semily
Inspekční činnost na místě	14. 11. 2023 – 16. 11. 2023

Inspekční činnost byla zahájena doručením oznámení o inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků poskytovaného vzdělávání dětským domovem a zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu dětského domova (dále ŠVP), jeho souladu s právními předpisy podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, a podle zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů.

Charakteristika

Dětský domov, Semily, Nad Školami 480, příspěvková organizace (dále „zařízení“ nebo „DD“), vykonává činnost dětského domova a školní jídelny.

Zařízení s nejvyšším povoleným počtem 16 lůžek eviduje k termínu inspekční činnosti 15 dětí ve dvou rodinných skupinách (dvě děti předškolního věku navštěvují mateřskou školu, 13 dětí plní povinnou školní docházku). Z celkového počtu byly evidovány čtyři děti se speciálními vzdělávacími potřebami.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka DD zpracovala koncepci rozvoje školského zařízení na období 2022–2028, kde jsou zakomponovány stálé a dlouhodobé úkoly s průběžným uváděním do praxe. Koncepční záměry se daří postupně naplňovat zejména v oblasti materiálních podmínek (počítačová technologie, rekonstrukce kuchyněk a koupelen). Styl řízení klade důraz na rozvíjení vzájemné důvěry a spolupráce všech pedagogů. Některé organizační a kontrolní pravomoci ředitelka zařízení účelně delegovala na vedoucí hospodářského úseku, sociální pracovníci a vedoucí školní jídelny. Společně zajišťují plánování a organizaci DD, vhodně vytvářejí podmínky pro rozvoj pozitivních vztahů mezi zaměstnanci a dětmi.

Zařízení má přehledně zpracovaný školní vzdělávací program pro dětský domov, který důsledně zohledňuje jeho specifika. Základním výchovným a vzdělávacím cílem je, aby jedinec získal takové kompetence, které by mu umožnily co nejlepší zařazení do společnosti. Zařízení se daří vést děti k samostatnosti, soběstačnosti a připravit je na přechod do samostatného života.

Kontrolní a hospitační činnosti ředitelky DD jsou prováděny spíše sporadicky, nepravidelně a neformálně bez konkrétních závěrů a přijatých opatření. Takto nastavená kontrola není efektivní a neumožňuje systematické monitorování účinnosti pedagogického procesu směrem k uplatňovaným metodám a formám práce, výsledkům vzdělávání dětí a poskytování podpůrných opatření při vzdělávání. Realizovány nejsou vzájemné hospitace pedagogických pracovníků za účelem inspirace v oblasti výchovně vzdělávacího procesu. Dostatečně je nastaveno každodenní osobní setkávání pedagogických pracovníků při předávání dětí a vzájemné informování o jejich chování a výsledcích vzdělávání ve škole a v DD. V zařízení není doposud zaveden elektronický systém, který by zefektivnil vzájemnou komunikaci či informování všech pedagogických pracovníků.

Vstřícný, profesionální a respektující způsob jednání a komunikace pedagogů s dětmi se podílí na jejich spokojenosti v zařízení. Školské zařízení však nezajišťuje přístup pedagogů k supervizi vykonávané nezávislým supervizorem, čímž jim nenabízí možnost vnímat a reflektovat vlastní práci nebo vzájemné vztahy či nacházet nová řešení problematických situací, které při činnostech s dětmi vznikají.

V současnosti většina pedagogických pracovníků splňuje odbornou kvalifikaci. Pedagogický sbor není stabilizovaný, v posledních letech došlo k jeho výrazné obměně. Stálé pozice psychologa nebo etopeda nejsou dlouhodobě obsazeny. Jejich zavedení by přispělo k ucelenosti poskytovaných služeb v rámci péče o děti a ke zkvalitnění výchovně vzdělávacího procesu. V zařízení tak vlastní diagnostika ani terapie neprobíhá, péče o děti se zdravotními nebo psychickými obtížemi je zajišťována ve spolupráci s pedagogicko-psychologickou poradnou, praktickými lékaři pro děti a dorost, externími psychology apod. Pozitivním zjištěním je skutečnost, že výchovně vzdělávací proces v rodinných skupinách

je zajištěn také zastoupením mužského vzoru (vychovatele) a zařízení tak vytváří optimální personální podmínky pro rozvoj osobnostně sociálních kompetencí a identity dětí.

Rodinné skupiny jsou společné pro dívky a chlapce, věkovým složením různorodé, což odpovídá skladbě běžných rodin. Vedení DD podporuje umístění sourozenců do jedné skupiny. Příjemné a podnětné prostředí rodinných skupin napomáhá příznivé atmosféře v zařízení. Všechny prostory DD jsou esteticky upravené, průběžné zlepšování materiálních podmínek zařízení má pozitivní vliv na kvalitu výchovně vzdělávací činnosti zařízení. Součástí prostorů, které užívá každá rodinná skupina, je kuchyň s jídelním koutem, kde děti společně vaří pod dozorem vychovatele. Ložnice a klubovny jsou vhodně přizpůsobeny k mimoškolním aktivitám, hrám i přípravě na vyučování. Život v DD je obohacen psím kamarádem, o kterého se děti starají, pedagogové je tak vhodně vedou k zodpovědnému chování (např. venčení), zvíře tak dostatečně doplňuje i relaxační aspekt. Venkovní prostory jsou smysluplně využívány pro náplň volného času dětí a ke společným setkáním. Ke sportovním a rekreačním účelům slouží zdejší hřiště. Zařízení je dostatečně vybaveno pro sportovní účely (kola, lyže apod.). Vnitřní dokumenty zařízení jasně formulují problematiku zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí a preventivní program velmi dobře reflektuje specifika zařízení. Děti jsou se zásadami dodržování bezpečnosti a prevence rizikového chování prokazatelně pravidelně seznamovány.

Vedení zařízení získává další finanční prostředky i mimo rozpočtové zdroje, a to především z již navázaných vztahů s ekonomickými subjekty, které přispívají ke zkvalitnění nabídky zájmových činností dětí. Příkladná je spolupráce s Nadací Terezy Maxové (doučování dětí) a dalšími neziskovými a veřejnými organizacemi.

Školní stravování s celodenním provozem je pro děti zajištěno ve vlastní školní jídelně, která dětem připravuje stravu po celý týden. Pro posílení správných stravovacích návyků a osvojování práce s kuchyňským náčiním si děti v některých volných dnech připravují jídlo samy ve svých kuchyňkách.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Systém plánování vychází z ročního plánu výchovně vzdělávací činnosti, koresponduje tak se školním vzdělávacím programem a zahrnuje řadu aktivit, které pozitivně podporují rozvoj osobnosti dítěte v souvislosti s prevencí rizikového chování. Denní režim rodinných skupin vycházel z vhodně nastavené organizace dne. Sledované výchovně vzdělávací aktivity v odpoledních hodinách byly vedeny s citlivým a empatickým přístupem k dětem. Vzdělávací a výchovné strategie se zaměřují především na dosahování a udržování životní spokojenosti dětí, rozvoj jejich talentu, nadání a podporování kontaktu s rodinou. Program rozvoje osobnosti dítěte je efektivně vyhodnocován klíčovými vychovateli dvakrát ročně za účasti dětí, nicméně je veden v obecné rovině bez konkrétních závěrů. Při stanovování a vyhodnocování vhodných vzdělávacích cílů a strategií v programech rozvoje osobnosti dítěte chybí dostatečně efektivní spolupráce se spádovým dětským diagnostickým ústavem. Týdenní programy jsou sestaveny velmi obecně, navíc neakcentovaly důsledně individuální schopnosti, dovednosti a zájmy jednotlivých dětí, což nevedlo k naplňování dílčích cílů stanovených v programech rozvoje osobnosti dítěte.

Pedagogičtí pracovníci v průběhu hospitací poskytovali promyšlenou individuální podporu jednotlivým dětem a přizpůsobovali společnou i individuální činnost jejich konkrétním schopnostem a možnostem. Nabídka aktivit v jednotlivých skupinách byla pestrá, děti se k ní vyjadřovaly pozitivně, o víkendech pořádají např. výlety do přírody nebo za kulturním děním.

Činnosti probíhaly v přátelském a bezpečném sociálním prostředí. Děti při komunikaci s pedagogy mohly vyjadřovat vlastní názor, učily se respektovat i názor druhého, což se pozitivně promítlo do příjemné atmosféry v každé rodinné skupině. Konflikty dětí mezi sebou nebo vychovateli v průběhu inspekční činnosti nebyly zaznamenány, chovaly se přirozeně a slušně. Při hodnocení dětí v rámci výchovně vzdělávacích činností byla zřejmá snaha vychovatelů je povzbuzovat a motivovat, což jim poskytovalo potřebnou zpětnou vazbu. Děti se aktivně podílely na výběru volnočasových aktivit, což podporovalo jejich zapojení do sociálních vztahů, navazování přátelství a eliminaci vzniku jakýchkoli forem izolace. Přijímaly zodpovědnost rovněž za své denní povinnosti, většina starších dětí si již sama organizovala volný čas. Vychovatelé oceňovali jejich snahu, respektovali jejich tempo. Oslovené děti v rozhovorech se školními inspektory uvedly, že jsou v zařízení spokojené a svůj pobyt zde hodnotily pozitivně. Přiděleného klíčového pracovníka znají a také se na něj v případě potřeby obrací se svými problémy.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Při hodnocení výsledků vzdělávání je upřednostňován slovní způsob zaměřen zejména na postoje, projevy a chování dětí. Pro děti je motivační, že hodnocení probíhá převážně neprodleně po vykonání zadaného úkolu, úspěchy dětí (zlepšení prospěchu i chování) jsou pedagogickými pracovníky oceňovány. Individuální příčiny dílčích či průběžných neúspěchů či selhání dítěte jsou analyzovány, pedagogové pečlivě vyhodnocují. Pedagogičtí pracovníci ve sledovaném období udělovali opatření ve výchově jako motivační prostředek dostatečně a rovnoměrně (pozitivní i negativní opatření). Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že aktuálně nastavený systém dětí akceptují, rozumí mu a mohou se k němu vyjádřit. Děti jsou obeznámeny, že se mohou obracet se žádostmi, stížnostmi a návrhy na vedení zařízení i na jejich pedagogické pracovníky, vyjádřit svůj názor na zamýšlená a prováděná opatření. Utěkovost dětí ze zařízení je téměř nulová.

Výsledky vzdělávání ve školách jsou vychovateli sledovány průběžně, a to během přípravy na vyučování v odpoledních nebo večerních hodinách. Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami je věnována ze strany vychovatelů zvýšená pozornost při přípravě na vyučování, a to zejména individuální práci, důslednější kontrolou jejich přípravy, přezkušováním apod.

Kapesné je dětem vypláceno v souladu s příslušným právním předpisem, kritéria jsou stanovena ve vnitřním řádu zařízení, nicméně ne vždy je s kapesným smysluplně a motivačně nakládáno. S prostředky kapesného mohou děti nakládat převážně podle vlastního uvážení, vychovatelé je vedou k efektivnímu hospodaření s penězi, a tím podporují jejich finanční gramotnost. Děti získávají osobní dary k narozeninám nebo dalším obvyklým příležitostem.

Spokojenost dětí s pobytem v DD se mj. projevovala i pozitivní atmosférou, bezprostředním chováním dětí, jejich otevřeným způsobem komunikace při rozhovorech s inspekčními pracovníky.

DD má smysluplně zpracovaný preventivní program rizikového chování, který klade důraz na podporu smysluplného využití volného času, zdravého životního stylu a prevenci sociálních patologických jevů, nicméně absentuje jeho pravidelné vyhodnocení. Během roku jsou cíleně naplánované vhodné akce, které napomáhají zapojení dětí do plnohodnotného společenského dění. U dětí jsou vhodně podporovány sociální a finanční kompetence (nakupování, kontakt s úřady a jinými institucemi aj.).

Odcházejícím dětem účelně zařízení pomáhá při zajišťování vhodného bydlení a pracovního uplatnění, dále je vhodně podporuje při odchodu z DD věcnými dary i jednorázovým finančním příspěvkem.

Zařízení také intenzivně podporuje styk se spolužáky, kamarády či jinými osobami, které jsou v určitém konkrétním vztahu k dítěti. Těmito aktivitami je tak výrazně posilováno formování sociálních, občanských a komunikačních dovedností, které pak mají příznivý vliv na osamostatňování dětí a jejich plynulý přechod do běžného života mimo ústavní zařízení. Zařízení prozatím nedisponuje samostatnými startovacími byty pro starší děti.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Jmenování nové ředitelky školského zařízení od srpna 2022.
- Od poslední inspekční činnosti došlo k personálním změnám školského zařízení, pedagogický sbor není doposud stabilizovaný.
- Došlo ke zlepšení materiálních podmínek pro účely zkvalitnění výchovně vzdělávací činnosti (zrekonstruované kuchyně, nové koupelny apod.).
- Útěky dětí ze zařízení jsou trvalé nízké, za školní rok 2022/2023 byl zaznamenán pouze jeden útěk.

Silné stránky

- Zařízení pokračuje ve vstřícné a obohacující spolupráci s partnery, aktivně a cíleně spolupracuje s dalšími důležitými partnery kraje, efektivně kooperuje s Nadací Terezy Maxové (doučování dětí), dále se zřizovatelem, kmenovými školami dětí (zájmové činnosti). (1.5)
- Vstřícný a respektující způsob jednání a komunikace pedagogů s dětmi se podílí na jejich spokojenosti v zařízení. Pedagogové profesionálně a empaticky reagují na potřeby jednotlivých dětí. (3.2)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Slabé stránky (oblasti ke zlepšení)

- Hospitační a kontrolní činnost nevede ke zvýšení kvality výchovně vzdělávacího procesu a neposkytuje pedagogům efektivní zpětnou vazbu ke kvalitě jejich práce. (2.1)
- Zařízení dlouhodobě nedisponuje pravidelnou psychologickou nebo speciálně pedagogickou intervencí, aktivně nevytváří podmínky pro výměnu pedagogických zkušeností s dalšími zařízeními (např. s dětským diagnostickým ústavem nebo jinými dětskými domovy). (2.3)
- Týdenní programy výchovně vzdělávacích činností nejsou smysluplně provázané s programy rozvoje osobnosti dítěte není z nich zřejmé, jaký obsah je určen jednotlivým dětem s přihlédnutím k jejich věku, schopnostem, dovednostem a zájmům. (4.3)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- Zavést pravidelnou a podrobnou kontrolní a hospitační činnost ke zvyšování kvality výchovně vzdělávacího procesu a poskytovat pedagogům jasnou zpětnou vazbu.
- Nastavit důsledněji týdenní programy výchovně vzdělávacích činnosti s přihlédnutím k individuálním dovednostem a zájmům jednotlivých dětí a k naplňování dílčích cílů stanovených v programech rozvoje osobnosti dítěte.
- Realizovat supervizi v zařízení pravidelně v průběhu roku, a tím zvýšit její efektivitu.
- Zavést vnitřní elektronický systém pro vedení dokumentace a předávání informací o dětech.
- Zřízením pozice psychologa nebo etopeda zajistit pravidelnou, soustavnou a odbornou psychologickou nebo speciálně pedagogickou péči o děti v dětském domově.
- Využívat diagnostické nástroje (dotazník ke zjišťování klimatu v dětském domově).

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů od marného uplynutí lhůty pro podání připomínek k obsahu inspekční zprávy, resp. od doručení stanoviska k připomínkám, přijmout opatření k odstranění nedostatků zjištěných inspekční činností. Tyto nedostatky jsou formulovány v části slabé stránky (oblasti ke zlepšení). Ve stejné lhůtě písemně informujte Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření, a to prostřednictvím datové schránky (g7zais9).

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina DD č.j.: ZL-10/17-Š ze dne 30. 5. 2017, účinná od 1. 9. 2017, přijata usnesením č. 213/17/ZK Zastupitelstva LK dne 30. 5. 2017
2. Jmenování do funkce ředitelky DD Semily ze dne 13. 7. 2022, s účinností od 1. 8. 2022
3. Výpis správního řízení č.j. MSMT-22628/2022-2 ze dne 23. 8. 2022 – změna v rejstříku škol a školských zařízení – nově jmenovaná ředitelka DD Semily
4. Výpis z rejstříku škol na školských zařízení ze dne 13. 11. 2023
5. Zpráva o činnosti školského zařízení za rok 2022/2023
6. Vnitřní řád školní jídelny s účinností od 1. 9. 2023
7. Vnitřní řád Dětského domova Semily, s účinností od 1.10.2023 včetně příloh č. 1–7
8. Výroční zpráva o činnosti školského zařízení za školní rok 2022/23
9. Koncepce primární prevence a minimální preventivní program na školní rok 2023/2024 pro dětský domov Semily
10. Týdenní programy činnosti Dětského domova Semily, školní roky 2022/2023 a 2023/2024 k termínu inspekční činnosti
11. Seznam preventivních opatření na školní roky 2022/2023 a 2023/2024
12. Zápisy z provozních a pedagogických porad, školní roky 2022/2023 a 2023/2024

13. Plán kontrolní a hospitační činnosti Dětského domova Semily, školní roky 2022/2023 a 2023/2024
14. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2022/2023
15. Evidenční rozdělení dětí do rodinných skupin vedené k termínu inspekční činnosti
16. Seznam dětí se speciálními vzdělávacími potřebami vedený k termínu inspekční činnosti
17. Dokumentace dětí se speciálními vzdělávacími potřebami vedená k termínu inspekční činnosti
18. Osobní dokumentace dětí evidenčně zapsaných v zařízení, vedená k termínu inspekční činnosti
19. Programy rozvoje osobnosti dětí (namátkový výběr) za školní roky 2022/2023 a 2023/2024, vedené k termínu inspekční činnosti
20. Kniha úředních návštěv, školní rok 2022/2023 vedená k termínu inspekční činnosti
21. Knihy denní evidence, školní roky 2022/2023 a 2023/2024 vedené k termínu inspekční činnosti
22. Seznam dětí umístěných v Dětském domově Semily ze dne 14. 11. 2023
23. Personální dokumentace pedagogických zaměstnanců k termínu inspekční činnosti
24. Doklady pro kontrolu školního stravování
25. Dokumentace vedená k zajištění bezpečnosti ochraně zdraví a požární ochraně
26. Dokumentace k hodnocení ekonomických podmínek

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Tomáš Beneš, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Petra Veitová, školní inspektorka

Bc. Irina Kopčanová, kontrolní pracovnice

4. 12. 2023